

*kruszywa, regulacje prawne,
producenci kruszyw*

Stefan GÓRALCZYK¹
Bożena BANDYRA

REGULACJE PRAWNE WPROWADZANIA WYROBÓW BUDOWLANYCH DO OBROTU

Scharakteryzowano zapisy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r., ustanawiające zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylające Dyrektywę Rady 89/106/EWG, ustawę o zmianie ustawy o wyrobach budowlanych oraz prawo budowlane. Artykuł podaje ważniejsze zmiany zasad oceny i dopuszczania wyrobów budowlanych do stosowania w stosunku do obowiązujących przed 1 lipca 2013 roku.

1. WSTĘP

Dokumentem formułującym podstawowe wymagania wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych, od momentu akcesji Polski do Unii Europejskiej, była Dyrektywa Rady nr 89/106/EWG z dnia 21 grudnia 1988 r. *ws. zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do wyrobów budowlanych*. Miała ona na celu wprowadzenie przepisów umożliwiających swobodny obrót wyrobami budowlanymi oraz użytkowania ich na rynku wewnętrznym Unii. W dyrektywie tej określano podstawowe wymagania, związane z bezpieczeństwem użytkowania wyrobów i wyeliminowania zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi i zwierząt, a także mienia i środowiska. Wymagania te miały charakter ogólny, umożliwiając tym samym pewną dowolność w zakresie interpretacji poszczególnych zapisów. Niejednolite podejście krajów członkowskich do implementacji

¹ Instytut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego, Warszawa
s.goralczyk@imbigs.org.pl b.bandyra@imbigs.pl

postanowień dyrektywy stwarzało problemy z wprowadzaniem wyrobów do obrotu oraz utrudniało swobodny ich przepływ na unijnym rynku. Dyrektywa z uwagi na wieloznaczność i złożoność zapisów wymagała uproszczenia, sformułowania bardziej elastycznych reguł, przy jednoczesnym zmniejszeniu kosztów i obciążeń administracyjnych dla producentów, a w szczególności dla małych i średnich przedsiębiorstw. Stąd potrzeba zmian uregulowań (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r. *ustanawiające zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylające dyrektywę Rady 89/106/EWG*). Na podstawie przepisów UE jest to jest akt prawny najwyższej rangi i obowiązuje bezpośrednio wszystkie państwa członkowskie, bez konieczności zastosowania do prawodawstwa krajowego. Celem wprowadzenia rozporządzenia 305/2011 było:

- uczynienie przepisów prawa unijnego mniej uciążliwymi, łatwiejszymi w stosowaniu, usunięcie przeszkód technicznych w dziedzinie budownictwa poprzez ustanowienie zharmonizowanych specyfikacji technicznych do oceny właściwości użytkowych wyrobów budowlanych,
- określenie warunków stosowania i uproszczenie procedur oceny właściwości użytkowych wyrobów; zmniejszenie kosztów wprowadzania ich do obrotu,
- wprowadzenie uproszczonych procedur sporządzania deklaracji właściwości użytkowych, redukujących obciążenia finansowe małych i średnich przedsiębiorstw,
- ujednolicenie i zwiększenie wiarygodności systemu oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych wyrobów poprzez ustanowienie wymagań i obowiązków dla jednostek notyfikowanych i organów notyfikujących,
- określenie procedury notyfikacji oraz określenia podstawowych warunków funkcjonowania nadzoru rynku nad wyrobami budowlanymi.

2. ZMIANY ROZPORZĄDZENIA W ODNIESIENIU DO DYREKTYWY

Rozporządzenie 305/2011 zasadniczo zmienia wymagania wynikające z dyrektywy 89/106/EWG, dotyczące obiektów budowlanych o „zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych”. Oznacza to, że wszystkie obiekty budowlane muszą być zaprojektowane, wykonane i rozebrane w taki sposób, aby zapewniać: ponowne wykorzystanie lub recykling obiektów oraz wchodzących w ich skład materiałów i części po rozbiórce, trwałość oraz wykorzystanie przyjaznych środowisku surowców i materiałów wtórnych.

Nie zmieniono podstawowej zasady określonej dyrektywą, że warunkiem wprowadzenia i udostępnienia wyrobu budowlanego na rynku jest spełnienie przez wyrób wymagań określonych poprzez specyfikację techniczną. Dotychczas dla zapewnienia, że wyrób jest bezpieczny i może być stosowany w budownictwie wystarczyło wyka-

zać zgodność wyrobu ze zdefiniowanymi w specyfikacji technicznej cechami. Rozporządzenie wymaga natomiast zagwarantowania, aby wyrobowi towarzyszyły wiarygodne dane o jego właściwościach użytkowych, wynikających i odnoszących się do podstawowych wymagań technicznych. W rozporządzeniu znacząco rozszerzono definicje, w szczególności dotyczące uczestników łańcucha dostaw wyrobów budowlanych na rynek, jak producentów, upoważnionych przedstawicieli, dystrybutorów, importerów oraz określono ich obowiązki, uprawnienia i odpowiedzialność.

Rozporządzenie 305/2011 zastępuje deklarację zgodności deklaracją właściwości użytkowych, a w przypadku braku unijnych lub krajowych przepisów dopuszcza możliwość odstąpienia od obowiązku sporządzania deklaracji właściwości użytkowych. Nowością jest obowiązkowe dostarczenie kopii deklaracji właściwości użytkowych, w formie papierowej albo przesłanie ją drogą elektroniczną, dla każdego wyrobu udostępnianego na rynku, objętego normą zharmonizowaną lub dla którego została wydana europejska ocena techniczna. W drodze odstępstwa kopia deklaracji właściwości użytkowych może zostać udostępniona na stronie internetowej (Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) nr 157/2014 z dnia 30.10.2013 r.).

W celu zwiększenia możliwości rozwoju równoważonego budownictwa oraz ułatwienia rozwoju wyrobów przyjaznych dla środowiska, deklaracji właściwości użytkowych powinny towarzyszyć informacje o zawartości substancji niebezpiecznych w wyrobie budowlanym. Wprowadza obowiązkowość oznakowania CE dla każdego wyrobu budowlanego objętego normą zharmonizowaną lub europejską oceną techniczną. Oznakowanie CE jest jedynym oznakowaniem, potwierdzającym zgodność wyrobu budowlanego z deklarowanymi właściwościami użytkowymi.

Rozporządzenie nr 305/2011 określa zasady opracowywania i przyjmowania europejskiego dokumentu oceny dla wyrobów budowlanych nieobjętych lub nieobjętych w pełni normą zharmonizowaną (załącznik II), wyznaczania, monitorowania i oceny Jednostek ds. Oceny Technicznej (dalej skrótowo JOT), obowiązki, zawartość europejskiego dokumentu oceny. W rozporządzeniu zmienia się sposób określenia wyrobu. Zamiast: „systemy oceny zgodności” stosuje się „systemy oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych”, „badania wstępne typu” pojawia się „ustalenie typu wyrobu na podstawie badań typu, obliczeń typu, tabelarycznych wartości lub opisowej dokumentacji wyrobu”, „europejską aprobatę techniczną” zastąpiono „europejską oceną techniczną”.

Dopuszcza się stosowanie przez producenta procedur uproszczonych. Może on przy określaniu typu wyrobu zastąpić badanie typu lub obliczenie odpowiednią dokumentacją techniczną, wykazując, że:

- wyrób osiąga określony poziom lub klasę właściwości użytkowych bez badań lub obliczeń, zgodnie z wymaganiami zharmonizowanej specyfikacji technicznej lub decyzji Komisji, wyrób jest składającym się z części składowych, które producent montuje; jeśli wyrób podlega systemowi oceny „1” lub „1+” to weryfikacji dokumentacji technicznej dokonuje jednostka notyfikowana,

- wykorzystuje wyniki badań innego producenta dotyczące tego samego typu wyrobu, ale za zgodą tego producenta.

Mikroprzedsiębiorstwa produkujące wyroby budowlane, objęte normą zharmonizowaną, mogą zastąpić określenie typu wyrobu na podstawie badań w ramach systemów 3 i 4, przez zastosowanie metod badań, różniących się od wykazanych w normie zharmonizowanej pod warunkiem wykazania za pomocą specjalnej dokumentacji technicznej równoważności zastosowanych procedur z wykazanymi w normach zharmonizowanych. W przypadku wyrobów produkowanych jednostkowo lub na zamówienie w nieseryjnym procesie produkcyjnym, ocena właściwości użytkowych wg zał. V może być zastąpiona przez producenta specjalną dokumentacją techniczną, wykazującą równowartość zastosowanych procedur z ustalonymi w normach zharmonizowanych. W przypadku, gdy taki wyrób podlegałby ocenie wg systemów 1 lub 1+, to weryfikacji tej dokumentacji powinna dokonać jednostka notyfikowana. Rozporządzenie wprowadza rozdział nadzoru rynku znacząco rozszerzony w stosunku do dyrektywy i określa procedury postępowania z wyrobami budowlanymi stanowiącymi zagrożenie.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 764/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. wprowadza wymóg wyznaczania punktów kontaktowych ds. wyrobów budowlanych w celu dostarczania przedsiębiorstwom wszelkich niezbędnych wiarygodnych informacji na temat prawa obowiązującego państwie członkowskim, w którym zamierzają wprowadzić do obrotu lub udostępnić na rynku swoje wyroby.

3. ZASADY NOWEGO SYSTEMU

3.1. DEKLARACJA WŁAŚCIWOŚCI UŻYTKOWYCH

Przed wystawieniem deklaracji właściwości użytkowych producent ma obowiązek przeprowadzić ocenę i weryfikację stałości właściwości użytkowych wyrobów budowlanych w odniesieniu do ich zasadniczych charakterystyk zgodnie z jednym z systemów (1+, 1, 2+, 3, 4) określonych w załączniku V do rozporządzenia. Na podstawie danych z oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych, według systemu wskazanego w zharmonizowanej specyfikacji technicznej, producent sporządza deklarację właściwości użytkowych, stosując wzór przedstawiony w załączniku III.

Rozporządzenie 305/2011 dopuszcza odstępstwa od obowiązku sporządzania deklaracji własności użytkowych przy wprowadzaniu do obrotu wyrobu budowlanego objętego normą zharmonizowaną, gdy wyrób jest produkowany: jednostkowo lub na zamówienie w nieseryjnym procesie produkcyjnym na specjalne zlecenie oraz wbudowywany w jednym określonym obiekcie przez producenta, na terenie budowy w obiekty, zgodnie z przepisami krajowymi oraz w sposób tradycyjny lub zgodny z wymogami ochrony zabytków i nie w przemysłowym procesie produkcyjnym.

3.2. OZNAKOWANIE CE

Wzór oznakowanie CE (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r.) umieszcza się na wszystkich wyrobach, dla których producent sporządził deklarację właściwości użytkowych; w przeciwnym wypadku oznakowania nie umieszcza się. Oznakowanie to jest jedynym potwierdzającym zgodność wyrobu budowlanego z deklarowanymi właściwościami użytkowymi i z mającymi zastosowanie wymaganiami prawodawstwa harmonizacyjnego Unii. Oznakowanie jest obowiązkowe dla każdego wyrobu budowlanego objętego normą zharmonizowaną lub dla którego wydano Europejską Ocenę Techniczną (EOT). Poprzez umieszczenie lub zlecenie umieszczenia oznakowania na wyrobie budowlanym, producent przyjmuje na siebie odpowiedzialność za zgodność wyrobu budowlanego z deklarowanymi właściwościami użytkowymi. Oznakowaniu CE, które umieszcza się przed prowadzeniem wyrobu do obrotu, towarzyszą informacje:

- dwie ostatnie cyfry roku, w którym po raz pierwszy umieszczono oznakowanie na wyrobie budowlanym, nazwa i adres siedziby producenta lub znak identyfikujący,
- niepowtarzalny kod identyfikacyjny typu wyrobu, numer referencyjny deklaracji właściwości użytkowych, poziom lub klasę zadeklarowanych właściwości,
- odniesienie do zastosowanej zharmonizowanej specyfikacji technicznej; w stosownych przypadkach numer jednostki notyfikowanej, zamierzone zastosowanie wyrobu określone w zastosowanej specyfikacji technicznej.

Rozporządzenie daje możliwość stosowania innych oznaczeń, ale jedynie przy założeniu, że przyczynią się one do zwiększenia ochrony użytkowników wyrobów budowlanych oraz gdy wyroby nie są objęte prawodawstwem harmonizacyjnym Unii.

3.3. NORMY ZHARMONIZOWANE A OCENA TECHNICZNA

Rozporządzenie 305/2011 precyzuje znaczenie norm zharmonizowanych, określając metody i kryteria oceny właściwości użytkowych wyrobów budowlanych w odniesieniu do ich zasadniczych charakterystyk. Normy zharmonizowane odnoszą się do zamierzonego zastosowania wyrobów, które obejmują. W określonych przypadkach normy definiują mniej uciążliwe od badań metody oceny właściwości użytkowych wyrobów. Europejskie organy normalizacyjne określają w normach mającą zastosowanie zakładową kontrolę produkcji, która uwzględnia szczególne warunki procesu produkcyjnego wyrobu. Określa zasady opracowywania i przyjmowania europejskiego dokumentu oceny dla wyrobów budowlanych nieobjętych lub nieobjętych w pełni normą zharmonizowaną (załącznik II), wyznaczania, monitorowania i oceny JOT, ich obowiązków, zawartość europejskiego dokumentu oceny.

System Europejskiej Oceny Technicznej (EOT) wprowadzono w celu umożliwienia producentowi sporządzenia deklaracji właściwości użytkowych i umieszczenia ozna-

kowania CE dla wyrobów nieobjętych lub nieobjętych w pełni normą zharmonizowaną. Europejska Ocena Techniczna może zostać wydana: jedynie, gdy wyrób nie jest objęty normą zharmonizowaną, gdy co najmniej jedna zasadnicza charakterystyka nie ma właściwej metody oceny oraz gdy norma nie przewiduje żadnej metody oceny wyrobu. W przypadku, gdy wyrób objęto Europejskim Dokumentem Oceny stanowi on podstawę do wydania EOT, obejmującej właściwości użytkowe podlegające zadeklarowaniu, wyrażone w poziomach, klasach, lub w sposób opisowy, odnoszące się do zasadniczych charakterystyk, które zostały uzgodnione przez producenta i JOT. Po przeprowadzeniu analizy o konieczności opracowania EDO i EOT decyduje Komisja Europejska.

Ocena i weryfikacja stałości właściwości użytkowych wyrobów budowlanych jest przeprowadzana zgodnie z jednym z określonych systemów: 1, 1+, 2+, 3 lub 4 (załącznik V). Nowe przepisy wymagają zakwalifikowania wyrobów do poszczególnych systemów zgodnie z decyzją Komisji. Ustalony system wskazuje się w mandatach do przyjęcia norm zharmonizowanych i w zharmonizowanych specyfikacjach technicznych.

3.4. PROCEDURY UPROSZCZONE

W ramach przepisów rozporządzenia producent ma możliwość stosowania procedur uproszczonych. Można zastąpić badanie typu lub obliczenie typu odpowiednią Dokumentacją Techniczną, gdy wyrób: osiąga określony w zharmonizowanej specyfikacji technicznej poziom lub klasę właściwości użytkowych bez badań lub obliczeń oraz bez dalszych badań lub obliczeń, należy do klasy wyrobów już odpowiednio zbadanych, podziela cechy charakteryzujące jego dany typ, tzn. wytwarzany jest przy użyciu podobnych systemów produkcji, z wykorzystaniem tych samych surowców, możliwość korzystania z badań innego producenta. W przypadku, gdy wyrób jest oceniany w systemie 1+ lub 1 (załącznik V) weryfikacji opracowanej dokumentacji technicznej dokonuje jednostka notyfikowana.

Tabela. Ocena i weryfikacja stałości właściwości użytkowych – procedury uproszczone
Table. Valuation and verification of performance stability – simplified procedure

System oceny i weryfikacji właściwości użytkowych	Producenci	MŚP
systemy 3 i 4	Badanie typu może być zastąpione specjalną dokumentacją techniczną	Wyroby objęte system 3 mogą być ujęte w systemie 4 specjalną dokumentacją techniczną
system 2+		Badanie typu może być zastąpione specjalną dokumentacją techniczną
systemy 1+ i 1	Specjalna dokumentacja techniczna musi być zweryfikowana przez notyfikowaną jednostkę certyfikującą	

W mikroprzedsiębiorstwach wyroby objęte normą zharmonizowaną, oceniane wg systemów 3 i 4, mogą zastąpić badania typu metodami innymi niż normowymi, wykazując równoważność tych metod.

Wprowadzono także stosowanie Specjalnej Dokumentacji Technicznej (SDT), zastępującej metody oceny i weryfikacji właściwości użytkowych dla wyrobów: budowlanych objętych normą zharmonizowaną, produkowanych jednostkowo, na zamówienie w nieseryjnym procesie produkcyjnym, w odpowiedzi na specjalne zlecenie, wbudowywane w jednym określonym obiekcie budowlanym. SDT wykazuje zgodność tych wyrobów z mającymi zastosowanie wymaganiami oraz równoważność zastosowanych procedur z procedurami ustalonymi w normach zharmonizowanych. W przypadku, gdy taki wyrób budowlany jest oceniany w systemie 1+ lub 1 (załącznik V) weryfikacji opracowanej dokumentacji technicznej dokonuje jednostka notyfikowana.

3.5 OBOWIĄZKI PRODUCENTÓW, IMPORTERÓW I DYSTRYBUTORÓW

Istotnym elementem rozporządzenia 305/2011 są przepisy dotyczące obowiązków nakładanych na producentów, dystrybutorów i importerów. Obowiązkiem producentów jest:

- sporządzenie deklaracji właściwości użytkowych i dokumentacji technicznej z opisem istotnych elementów, dotyczących wymagany systemem oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych,
- umieszczenie oznakowania CE, przechowywanie ww. dokumentacji przez okres 10 lat oraz zapewnienie istnienia procedur, gwarantujących utrzymanie w produkcji seryjnej deklarowanych właściwości użytkowych wyrobu,
- badania próbek, rozpatrywanie reklamacji, ewidencja wadliwych lub wycofanych wyrobów, stosowanie środków naprawczych, gdy wyrób nie spełnia wszystkich deklarowanych właściwości (wycofanie produktu, informowanie państw członkowskich), współpraca z jednostkami nadzoru (udostępnianie dokumentacji).

Producent ma możliwość udzielenia pełnomocnictwa wyznaczonemu przedstawicielowi, który zobowiązuje się do: przechowywania deklaracji właściwości użytkowych i dokumentacji technicznej do dyspozycji krajowych organów nadzoru, przedłożenia na uzasadnione żądanie właściwego organu informacji i dokumentacji, niezbędnych do wykazania zgodności danego wyrobu budowlanego z deklaracją właściwości użytkowych lub innymi wymaganiami, a na żądanie właściwych organów krajowych współpracę z nimi we wszelkich działaniach podjętych w celu usunięcia zagrożeń, jakie stwarzają wyroby budowlane objęte pełnomocnictwem udzielonym upoważnionemu przedstawicielowi. Pełnomocnictwo nie daje możliwości opracowania dokumentacji technicznej. Jest to obowiązek producenta.

Aby umożliwić wprowadzenie wyrobu budowlanego do obrotu importerzy są zobowiązani do zapewnienia przeprowadzenia przez producenta oceny i weryfikacji stałości użytkowych, sporządzenia dokumentacji technicznej oraz właściwości użytkowych. Do obowiązków importerów oraz dystrybutorów należy także zapewnienie, by wyrób nosił oznakowanie CE, jeśli jest to wymagane oraz aby wyrobowi towarzyszyły wszystkie wymagane dokumenty. W przypadku, gdy występują zastrzeżenia, co do wiarygodności dokumentacji i bezpieczeństwa stosowania – nie wprowadzają wyrobu do obrotu, a o brakach i zagrożeniach informują producenta oraz organy nadzoru rynku.

3.6. JEDNOSTKI OCENY, PUNKTY KONTAKTOWE I NADZÓR RYNKU

Według nowych zapisów Państwa Członkowskie wyznaczają Jednostki ds. Oceny Technicznej, przeprowadzające i wydające europejską ocenę techniczną dla poszczególnych grup wyrobów. Rozporządzenie 305/2011 nie precyzuje procedur powoływania JOT, a jedynie nakłada obowiązek informowania Komisji o procedurach ich wyznaczania, o monitorowaniu działalności i o ich kompetencjach. Działalność ta może być finansowana z funduszy unijnych. Nakłada się obowiązek ustanowienia organizacji do spraw oceny technicznej, która koordynuje działania JOT i zapewnia współpracę oraz konsultacje z innymi zainteresowanymi stronami, a także zapewnia wymianę przykładów najlepszych praktyk pomiędzy JOT w celu promowania większej wydajności i świadczenia lepszych usług na rzecz sektora.

Mając na uwadze konieczność ułatwienia uzyskania dostępu do informacji dotyczących wprowadzania wyrobów budowlanych na rynek, nakłada się obowiązek na Państwa Członkowskie wyznaczenia punktów kontaktowych ds. wyrobów budowlanych, które będą dostarczały podmiotom wszelkich niezbędnych wiarygodnych informacji na temat przepisów technicznych lub wykonawczych, mających zastosowanie do konkretnego wyrobu na terytorium państwa członkowskiego.

W Polsce zadania punktu kontaktowego ds. wyrobów budowlanych realizuje Zespół ds. Punktu Kontaktowego przy Głównym Urzędzie Nadzoru Budowlanego. Zespół ten na wniosek m.in. podmiotu gospodarczego lub właściwego organu innego państwa członkowskiego przekazuje bezpłatnie informacje dotyczące:

- przepisów technicznych mających zastosowanie do konkretnego rodzaju produktu; czy wyrób ten podlega wymogowi uprzedniego wydania zezwolenia na mocy prawa polskiego wraz z informacjami o zasadzie wzajemnego uznawania i stosowania na terytorium kraju wymagań Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 764/2008 z dnia 9 lipca 2008 r.,
- danych kontaktowych właściwych organów w ogólnie dostępnych na terenie kraju środkach odwoławczych w przypadku wystąpienia sporu między właściwymi organami, a podmiotem gospodarczym.

W Ministerstwie Gospodarki działa Punkt Kontaktowy ds. Produktów, którego zadaniem jest udzielanie informacji na wniosek podmiotu gospodarczego lub właściwego organu innego państwa członkowskiego w zakresie m. in. krajowych przepisów technicznych, odnoszących się do produktów niezharmonizowanych i wymogu uzyskania odpowiedniego zezwolenia na wprowadzenie na rynek polski określonego produktu.

Dla zapewnienia równoważności i spójności we wdrażaniu prawodawstwa harmonizacyjnego Unii państwa członkowskie powinny sprawować skuteczny nadzór rynku (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. *ustanawiające wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 339/93*). Organy nadzoru rynku poszczególnych państw członkowskich mają możliwość dokonania ocen danego wyrobu pod kątem spełnienia obowiązujących wymagań. W przypadku gdy organ nadzoru uzna, że dany wyrób nie spełnia wymagań, ma on obowiązek poinformować Komisję i pozostałe państwa UE o wynikach oceny i podjętych działaniach. W gestii podmiotów gospodarczych leży podjęcie wszelkich środków naprawczych, aby wyrób spełniał wszystkie wymagania. W przypadku niepodjęcia działań naprawczych państwa członkowskie zapewniają właściwe środki w celu zakazania lub ograniczenia udostępniania wyrobu budowlanego na rynku krajowym, wycofania go z obrotu lub od użytkowników.

3.7. PRZEPISY KRAJOWE

Rozporządzenie 305/2011 pozostawia państwom członkowskim swobodę decyzji w sprawie regulacji wprowadzania do obrotu i udostępniania na ich rynku wyrobów budowlanych nieobjętych normami zharmonizowanymi oraz dla których nie została wydana europejska ocena techniczna, a więc wyrobów niepodlegających przepisom rozporządzenia. Wyroby te powinny umożliwiać spełnienie podstawowych wymagań dla obiektów budowlanych oraz uwzględniać wynikającą z Traktatu o Unii Europejskiej zasadę „wzajemnego uznawania”, odnoszącą się również do wyrobów wprowadzonych legalnie na rynek w jednym z państw członkowskich.

Zasady funkcjonowania systemu krajowego, określają przepisy ustaw z dnia 13 czerwca 2013 r. *o zmianie ustawy o wyrobach budowlanych oraz ustawy o ocenie zgodności*, w zakresie zasad wprowadzania do obrotu lub udostępniania na rynku krajowym wyrobów budowlanych, kontroli wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu lub udostępnianych na rynku oraz właściwość organów wykonywania zadań administracyjnych i obowiązków wynikających z opisywanego rozporządzenia.

Wyrób budowlany nieobjęty normą zharmonizowaną i dla którego nie została wydana europejska ocena techniczna, może być wprowadzony do obrotu, jeżeli został oznakowany znakiem budowlanym, którego wzór określa załącznik nr 1 do ww. ustawy. Oznakowanie wyrobu znakiem budowlanym jest dopuszczalne, jeżeli producent,

mający siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego upoważniony przedstawiciel, dokonał oceny zgodności i wydał, na swoją wyłączną odpowiedzialność, krajową deklarację zgodności z Polską Normą wyrobu albo aprobatą techniczną. Ocena zgodności obejmuje właściwości użytkowe wyrobu budowlanego, odpowiednio do jego przeznaczenia, mające wpływ na spełnienie przez obiekt budowlany wymagań podstawowych.

Według informacji dostępnych na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji przewiduje się kolejną zmianę ustaw *o wyrobach budowlanych* i *Prawo budowlane*, w celu znowelizowania i uściślenia zasad wprowadzania do obrotu wyrobów, które mogą być oznaczane znakiem budowlanym. Istotnym elementem projektowanych uregulowań są zmiany dotyczące kontroli wyrobów budowlanych na rynku, dla poprawy efektywności i skuteczności działań organów nadzoru budowlanego w tym zakresie.

4. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Rozporządzenie 305/2011 obejmuje przepisy i środki umożliwiające znaczne uproszczenie systemu wprowadzania wyrobów na rynek budowlany. Pozwala także na uporządkowanie i ujednolicenie przepisów obowiązujących na rynku wewnętrznym państw członkowskich Unii Europejskiej. Stosowanie identycznych procedur i metod badań wyrobów w każdym kraju UE oraz deklarowanie na ich podstawie parametrów użytkowych pozwala przede wszystkim na osiągnięcie priorytetowego celu UE, jakim jest zapewnienie bezpieczeństwa użytkowania wyrobów. Rozporządzenie umożliwia także obniżenie kosztów funkcjonowania systemu, w szczególności wśród małych i średnich przedsiębiorców. Przyczyniają się do tego alternatywne ścieżki oceny właściwości użytkowych wyrobów, jakim jest zastąpienie klasycznych systemów oceny specjalną dokumentacją techniczną. Ograniczenie kosztów wiąże się także z możliwościami uniknięcia kosztownych badań i testów technicznych oraz korzystania z dostępnych wyników badań przeprowadzonych przez strony trzecie.

W znowelizowanych krajowych ustawach *Prawo budowlane*, *o wyrobach budowlanych* oraz *o systemie oceny zgodności* przy określeniu zasad wprowadzania do obrotu lub udostępniania na rynku wyrobów nieobjętych normami zharmonizowanymi przyjęto podobne rozwiązania jak w rozporządzeniu 305/2011. Pozwoliło to na ujednolicenie obowiązujących zasad i procedur stosowanych przy wprowadzaniu do obrotu lub udostępnianiu na rynku krajowym wyrobów budowlanych, a tym samym zapewniło jednakową wiarygodność deklarowanych przez producentów właściwości użytkowych, niezależnie od sposobu wprowadzania ich do obrotu.

LITERATURA

- Dyrektywa Rady nr 89/106/EWG z dnia 21 grudnia 1988 r. *ws. zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do wyrobów budowlanych*.
- Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) nr 157/2014 z dnia 30 października 2013 r. *w sprawie warunków udostępniania deklaracji właściwości użytkowych wyrobów budowlanych na stronie internetowej*, DUU z dnia 21 lutego 2014.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 764/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. *ustanawiające procedury dotyczące stosowania niektórych krajowych przepisów technicznych do produktów wprowadzonych legalnie do obrotu w innym państwie członkowskim oraz uchylające decyzję nr 3052/95/WE*.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. *ustanawiające wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 339/93*.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r., *ustanawiające zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylające dyrektywę Rady 89/106/EWG*.
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane*, Dz.U.2013.1409.
- Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. *o systemie oceny zgodności*, Dz.U.2010.138.935 ze zm.
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o wyrobach budowlanych*, Dz.U.2004.92.881 ze zm.
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. *o zmianie ustawy o wyrobach budowlanych oraz ustawy o systemie oceny zgodności*, Dz.U.2013.898.

LAW REGULATIONS FOR THE MARKETING OF CONSTRUCTION PRODUCTS

The article gives a characteristic of the rules of the Regulation (EU) no 305/2011 of the European parliament and of the Council of 9 March 2011 laying down harmonised conditions for the marketing of construction products and repealing Council Directive 89/106/EEC and the Regulations about construction products regulations change, and also the Construction Law Regulations. The article presents the most important changes concerning construction products assessment and permission to use rules in comparison with the rules valid before the 1th of July 2013.